

SLOVENSKI NAROD

shaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insera ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Razlika

Ko bi SLS zopet zagospodovala v Sloveniji, kaj bi se zgodilo? Na to navno vprašanje ni težko najti odgovora. Povrnili bi se doslovno časi izpred vojne, ko je veljala znana borba na moč in ko se je teptala napredna duševna svoboda. Slovenski učitelji bi zopet padli na nivo Cankarjevih hlapcev, v vseh uradih bi se namestili klerikalni partizani, državna uprava bi se »očistila brezvercev«. V imenu najvišjih »katoliških« idealov bi se neusmiljeno zatrla svoboda drugovrstnega mišljenja in življenja. Po uradniški perzekuciji v imenu »reparacij« bi prišla na vrsto slovenske šole. Diktaturi v šoli in na deželi bi sledilo izmозgavanje finančnega kapitala v klerikalne cerkvene in strankarske namene. Na koncu bi prišla svobodna ljubljanska univerza na vrsto in gospodje profesorji bi kmalu dobili predpisane skripte v roke, po katerih bi morali predavati o srednjeveški zgodovini, zamolčevati dejstva verskega razvoja narodov ter moderno filozofijo. Vse stvari so jasne kot beli dan. Nič ne more garantirati, da bi vse to ne prišlo na vrsto in da bi se natanko ne povrnilo časi nekdanjega klerikalnega terorja in duševne diktature. Stranka je ista, voditelji so isti, praksa je ista, program je isti in bistveno klerikalna stranka ne more drugače razmišljati. Svoboda v taki stranki ni interno niti eksterno ni dovoljena! Saj je še zadnjič izjavil poslanec SLS, da ne priznava dogmatične tolerance, to se pravi tolerance in enakopravnosti ver, temveč samo praktično, faktično tolerance, to je samovoljno toleriranje drugih verskih nazorov in opravil, če in v kolikor prilike nanesejo. V klerikalni državi pa ne sme biti splošne zakonske enakopravnosti verskih izpovedani. Mesto enakopravnosti in zakonito priznane verske strpnosti, oseba ali strankarska ali politična samovolja tistih, ki vodijo klerikalno državo ali pokrajino! Kar velja za veroizpovedanega, drži se v večji meri za svobodno prepričanje učitelstva, književnikov, znanstvenikov in vsega javnega življenja. V imenu »nezmožljivih in večnih resnic« bi se drugo, nasprotno, »svobodno« mišljenje kratkoma zabračilo. Bistvo političnega klerikalizma obstoja ravno v tem, da potom politične moči v državi ali pokrajini družbo kratkoma prisili, da misli na klerikalni način in da izloči iz sebe vsako drugo, svobodno mišljenje. Kier popuščajo individualna sredstva prepričevanja, treba uporabiti socialne, prisilne mere. To je stara klerikalna praksa, ki se pri nas zopet uvede, čim pride klerikalna stranka na oblast.

Te stvari so dobro znane slovenski javnosti. Obžalovati pa treba, da se nevarnost klerikalizma premalo upošteva in da se verjame njegovim novim programom, odnosno sladkim besedam in vabam, s katerimi nastopa sedaj, ko nima več oblasti v rokah in ko mu prede slaba...

Nikoli bi pred vojno ne doživeli slučajja, da se klerikalna stranka licemersko obrne na napredni svet in da mu skuša dopovedati, kako da se bori za — svetnada načela! Tedaj je napredni svet pridno pobijal in mu suvala nož v srce. Zatirala je napredno književnost, napredno javno življenje, omejevala vsak polet idealnega nacionalizma.

Danes pa doživljamo, kot rečeno, žalostno dejstvo, da se obrata ta stranka, ker ji primanjkuje lastnih argumentov in lastnih programov, na napredne Slovence in da jih mami z modernimi šoli, z demokracijo, s socialnim napredkom, samo da jih preslepi in da zakrije eventualnost povratka groznih političnih in duševnih razmer izpred vojne v Sloveniji. Stranka se zaveda, da s tem razkrajja napredne Slovence in da jim ubija zavest in potrebo enotne napredne fronte v Sloveniji. Tu tiči najgloblje ozadje današnje razcepanosti naprednih Slovencev.

Vse drugačno pa je pomovanje svobode od strani zdravega, modernega demokratizma od strani jugoslovenskega nacionalizma. Vse vere so v javnem življenju enakopravne, vsem prosta pot svobodnega udejstvovanja! Z versko toleranco je seve nezdružljiva zahteva klerikalizma, ki mesto svobode za vse ljudi brez razlike mišljenja, svetovnega nazora in verskega izpovedanja hoče upeljati diktaturo ter nostransko nasilje.

Vnaši državi uživa učiteljski stan popolno svobodo. Ni ga modernega pedagoškega nauka, ki bi ga ne smel zavovarjati ter praktično izvrševati. Dr-

Pogajanja za razširjenje

Radikali za razširjenje sedanje koalicije. — Radičevci sprejemajo sedanji program Narodnega bloka? — Komuniké o prvem sestanku delegatov — Posvetovanje ministra Pribičevića s Pašićem. — Kraljev povratak v Beograd.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Včeraj je bil izdan o prvem sestanku delegatov radikalne stranke HSS nastopni komuniké: Danes ob 10. dopoldne so se sestali v kabinetu ministra za socialno politiko zastopniki narodno radikalne stranke gg. Marko Trifković, Marko Gjuričić in Ljuba Živković z zastopniki HSS gg. Pavlom Radičem, dr. Benjaminom Šuperinom in dr. Nikom Nikićem ter so na tem sestanku obrazložili svoja naziranja in misli, na kak način bi moglo priti do popolnega sporazuma o skupnem delu teh obeh najjačih parlamentarnih skupin. Pogajanja se nadaljujejo jutri dopoldne v isti smeri in na istem mestu.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Včeraj dopoldne se je prosvetni minister, Pribičević sestel z Aco Stanojevičem, nato pa posetil ministrskega predsednika Pašića. Na to je sprejel Pašić direktorji radikalne stranke, kateremu je dal potrebna navodila za pogajanja z radičevci. Popoldne sta delegata Trifković in Gjuričić poročala Pašiću o zahtevah radičevcev, na kar je Pašić pozval k sebi ministra Pribičevića in se posvetoval z njim do pol 20. zvečer. Kakor poročajo, sta oba voditelja Narodnega bloka menja, da je treba zaenkrat počakati na nadaljni razvoj političnega položaja. Minister Pribičević je včeraj zvečer poročal klubu poslancev SDS o svojem razgovoru z ministrskim predsednikom.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) »Samouprava« poroča, da se kralj vrne jutri v soboto v Beograd, kjer ostane nekoliko dni, na kar bi se vrnil zopet na Bled. Tekom meseca

jujlija bo kralj s kraljico prvič oficijelno posetil Dalmacijo. Za ta poset se vrše v Dalmaciji velike priprave.

— Beograd, 3. julija. O včerajšnjem sestanku delegatov radikalne in radičevske stranke se širijo najrazličnejše vesti, ki pa si silno nasprotujejo. Ker delegati čuvajo o pregovorih najstrožjo tajnost, so vse te vesti zgolj kombinacije, gotovo je samo to, da se je na sestanku našel ves kompleks načelnih vprašanj, ki se morajo razčistiti, ako se naj doseže sporazum. Predvsem so delegati razpravljali o sestavi nove eventualne vlade, zlasti pa o spremembi režima na Hrvaškem. Veliki župan dr. Zuccon bi naj odstopil in njega bi naj zamenjala oseba, ki bi bila pogodna radičevcem. Tudi nekateri zakoni, ki se nahajajo že pred skupščino, bi se imeli spremeniti. V političnih krogih zatrjujejo, da vztrajajo radikali na stališču, da se morajo radičevci sporazumeti s celokupnim narodnim blokom. Zdi se, da se radičevci prilagode tej zahtevi. V tem slučaju se pritegne k pogajanjem tudi delegat samostojnih demokratov. Naglašati je treba, da je popolnoma izmišljena vest opozicijskih listov, kakor da bi bil Pašić nasvetoval Pribičeviću, naj se umakne. Kdor pozna prijateljsko razmerje med obema voditeljema, ve, da je ta vest zlobno zlagana.

Uspeh pogajanj

Soglasje med Pašićem in Pribičevićem. — Ugotovitev radikalne ponudbe o razširjenju Narodnega bloka. — Ovira pogajanj oseba Stjepana Radića.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) V vseh političnih krogih, zlasti pa v vrstah opozicije, se opaža velika nervoznost radi pogajanj med radičevci in radikali. Ob pol 11. dopoldne so se sestali k nadaljevanju pogajanj delegati radikalne stranke in radičevcev. O poteku samih pogajanj niso znane še nobene podrobnosti. Kakor doznava vaš donisnik, vlada med obema voditeljima Narodnega bloka popoln sporazum in soglasno naziranje o političnih dohodkih. Ministrski predsednik Pašić je povabil za danes popoldne ministra Pribičevića na posvetovanje.

— Beograd, 3. julija. (Izv. ob 12.) Danes dopoldne je bilo posebno živahno in vseh političnih krogih. Kakor doznava vaš donisnik, ni točna vest listov, da se kralj vrne v Beograd. Na Bledu se mudi minister Maksimović, ki poroča kralju o notranjem položaju.

— Beograd, 3. julija. (Izv. ob 12.) Ugodna oseba iz Pašičeve okolice je izjavila vašemu donisniku, da nikakor ne veruje v možnost sporazuma z radičevci. Kakor se doznava, bodo na današnjem sestanku z radičevskimi delegati zahtevali radikalni delegati, naj se protokolarno ugotovi, da so oni ponudili pogajanja na podlagi razširjenega Narodnega bloka. Se le po tej ugotovitvi se ima preiti na razpravo o drugih vprašanjih. V političnih krogih se naglašalo velike težkoče, ki jih tvori za pogajanja oseba Stjepana Radića.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Včerajšnja konferenca ministra Pribičevića s prvakom radikalne stranke Aco Stanojevičem je pokazala, da radikali sproti obveščajo samostojne demokratice o poteku pogajanj z radičevci, da se radikalna stranka zaveda svoje odgovornosti za razvoj političnih dogodkov v državi ter da vlada v njej preprečanje, da ne more pustiti ob strani samostojnih demokratov. Pol. krogi v Beogradu dvomijo, da bi došlo pri pogajanjih do uspeha, dasi so radičevci pustili v toliko, da priznavajo delegate radikalne stranke kot zastopnike Narodnega bloka.

žava bo celo srečna, če tako učiteljstvo samo od sebe prevzame čim več modernega vzgojiteljskega duha in če moderne vzgojiteljske ideje uresničuje v našem narodu, med mladino.

Isto velja za vse druge panoge našega življenja. Klerikalne diktature pa je pri nas konec. V javnem življenju naj vlada princip svobode za vse, ne pa princip klerikalne strahovlade, kakoršno bi radi potom svoje stranke

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Prvi oficijelni sestanek med delegati radikalne stranke in HSS je izzval ogromno senzacijo v Beogradu. Temu sestanku pripisujejo politični krogi velik pomen in vlada zanj splošno zanimanje. Zanimivo je, da so vodilni politični krogi v svojih izjavah popolnoma rezervirani. Kljub temu se doznava, da včerajšnji sestanek še ni prinesel nobenega sporazuma. Kakor je izvedel vaš donisnik na poučenem mestu, so radikali delegati izjavili radičevcem, da jim ponujajo pogajanja za sporazum na podlagi razširjenega Narodnega bloka. Radičevci so to odklonili. Na včerajšnjem sestanku se je razpravljalo v splošnem samo o tem vprašanju.

Današnja »Politika« piše, da so radičevci izjavili radikalom, da so pripravljeni sprejeti tak sporazum z radikali, ki bi pomagal ustvaritve novega Narodnega bloka s sedanjim programom. »Politika« pravi, da so radikali izjavili, da se tudi oni strinjajo s tem, da je treba ustvariti enotno, radi česar se izrekajo za razširjenje že obstoječega Narodnega bloka.

Vsi listi pripisujejo pogajanjem med radikali in radičevci veliko važnost, vendar pa ne prinašajo nobenih podrobnosti. Danes ob 9. dopoldne je imel radikalni poslanski klub sejo, na kateri so poročali delegati o pogajanjih z radičevci, ob 10. pa so se pogajanja med radikali in radičevskimi delegati nadaljevala.

Seja min. sveta pri Pašiću

Notranji minister na Bledu.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Snoči se je vršila v stanovanju ministrskega predsednika Pašića seja ministrskega sveta, na kateri so se razpravljala vsa politična vprašanja, zlasti pa vprašanje sporazuma z radičevci.

Notranji minister Boža Maksimović je odpoval na Bled, da poroča kralju o političnem položaju in potzve za kratkega mnenje o sporazumu.

vpeljali v klerikalno zaokroženi Sloveniji.

To nevarnost, ki preti od strani nanovo pojavljajočega se klerikalizma, ki si celo upa te ideje javno zagovarjati sedaj o priliki novega ljudskoškolskega zakona, je treba zavest in zopet pribiti ter jo predočiti naši javnosti, da temu primerno reagira in da klerikalizem v skupni fronti odkloni.

Dvanajstine v finančnem odboru

2 % davek na ročno delo izpremenjen. — Draginjske doklade za duhovnike. — Varčevanje v ministrstvih.

— Beograd, 3. julija. (Izv.) Včeraj popoldne se je vršila seja finančnega odbora, na kateri so bile sprejete proračunske dvanajstine. Razpravljalo se je o drugem poglavju zakonskega načrta o dvanajstinah, ki vsebuje odredbe finančnega zakona. Govorili so dr. Lorković, dr. Veliković, dr. Kumanudi in dr. Sečurov, za klerikalni klub dr. Kulovec in Pušeniak, za zemljoradnike Vujić, za radikale pa Ljuba Nešić. Na zahtevo o ukinitvi 2% danka na ročno delo je izjavil finančni minister dr. Stojadinović, da se bo ta davek preuredil. Večina je določila za svojega poročevalca radika Otona Fischer - Gavrilovića, manjšina pa dr. Sečurova.

— Beograd, 3. julija. (Izv. ob 12.) Finančni odbor je na svoji plenarni seji sprejel tudi v podrobnosti dvanajstine. V teku so sedaj priprave za poročila na plenarni seji narodne skupščine. Za debato o dvanajstinah v skupščini je določenih samo 24 ur. Današnji

seji večine finančnega odbora so pristavovali skoraj vsi člani vlade, ki so podali potrebna pojasnila o raznih poblastilnih finančnega zakona. Na tej seji je bilo tudi definitivno rešeno vprašanje draginjskih dokladov za duhovnike. Duhovniki se dele v štiri kategorije. V prvo kategorijo spadajo duhovniki Dalmacije in gornjekarlovške earhije, za katere znaša draginjska doklada 25 Din dnevno. Razpravljalo se je tudi o omejitvi uporabe avtomobilov in cigaret za reprezentativne svrhe v ministrstvih radi varčevanja. Sklenjeno je, da smejo imeti avtomobile samo člani vlade in največ dva ali trije višji dostojanstveniki. Cigarete za reprezentanco se bodo ministrstvom bržkone popolnoma odvzele. Odobreno je bilo nadalje, da sme prosvetno ministrstvo prihranke od štipendij uporabiti za zgradbo učiteljske v Kuinu, Korenici, Sarajevu in v Prilepu ter za medicinsko fakulteto v Beogradu.

Reško vprašanje

Upravo bazena Thaon di Revel organizira naša vlada. — Zaključni podpis konvencij z Italijo.

— Sušak, 3. julija. (Izv.) Po informacijah, došlih iz Rima, je rešeno v konvencijah, ki so bile sklenjene v Fierenzi, vprašanje bazena Thaon di Revel na ta način, da se bo vse blago, namenjeno v jugoslovenske luke, prevažalo na jugoslovenskih ladjah. Upravo bazena organizira jugoslovenska vlada, ki bo upravljala tudi vsa skladišča ob tem bazenu. Rešeno so tudi mnoga druga vprašanja, ki so posebej važna za jugoslovenske mornarje in s

čimer je zagotovljeno izplačilo odškodnine in položaj pri raznih družstvih ter osiguranje položaj pri italijanskih parobrodniških družbah. Dr. Rybač, ki se mudi že nekaj dni v Rimu, v kratkem odpošuje v Beograd, da predloži vili sklenjene konvencije v potrditev. V Rimu bo dr. Rybač z generalnim tajnikom zunanje ministrstva Countariniem in s predsednikom italijanske delegacije Quartieriem parital vse dosedaj zaključene konvencije.

Pobijanje draginje v Zagrebu

— Zagreb, 3. julija. (Izv.) Cene, ki jih je določil občinski odbor za pobijanje draginje živimom v gostilnah in kavarnah, so naletele na odpor pri gostilničarjih in kavarnarjih. Izjavljajo namreč, da zakon za pobijanje draginje določa 25% dobiček, ki ga pa ne zaslužijo pri cenah, določenih od občinskega odbora za pobijanje draginje. Kakor se doznava na pristojnem mestu, so oblasti pripravljene izvesti najstrožje korektive proti vsem onim gostilničarjem in kavarnarjem, ki bi se ne hoteli držati uradno določenih cen, ki so stopile danes v veljavo. Pričakuje se tudi, da bo v tem pogledu posredoval veliki župan dr. Zuccon in uveljavil popolno avtoriteto odredb zagrebske mestne občine.

Avstrija zahteva odpravo carinskih omejitvev

— Dunaj, 3. julija. (Izv.) Včeraj sta oba eksperta Zveze narodov prof. Rist in glavni urednik Layton imela v Osrednji zvezi industrijev konferenco, nakar sta odšla v gremij dunajskih trgovcev. Avstrijski trgovci so obema ekspertoma Zveze narodov predložili posebno poročilo o razvoju avstrijske trgovine. V tem poročilu se naglašda, da je prva zahteva Avstrije zboljšanje izvoza, s čimer je v zvezi odprava visokih uvoznih carin sosednih držav. Avstrijsko trgovstvo opozarja predvsem na najnovejšo zvišanje uvoznih carin v Jugoslaviji, ki je bilo uveljavljeno preko noči. Nadalje zahteva v mednarodnem prometu popolnoma svobodno gibanje in dovolitev svobodnega naseljevanja.

OBOROŽEVANJE GRŠKE

— Atene, 3. julija. Ministrski predsednik general Pangalos je baje sklenil, da naroči v inozemstvu 100.000 pušk Mannlicherjevega sistema in večje število letal, ker hoče, da bi Grška že tekom enega leta imela najmočnejše zračno brodoge na Balkanu.

Francoski dolgovi

— Pariz, 3. julija. (Izv.) Angleška nota, ki je bila snoči izročena francoski vladi radi ureditve vprašanja medzaveznih dolgov, je vzbudila v francoskih krogih mučen vtis. Na Quai d'Orsayu potrjujejo, da je angleški poslanec izročil noto, v kateri izraža Anglija željo, naj bi francoska vlada predložila svoje predloge glede ureditve medzaveznih dolgov.

POVODNI V GALICIJI

— Krakov, 3. julija. (Izv.) Nevarnosti radi povodenj so se tekom zadnjih 24 ur znatno zmanjšale.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.95—9.

Ljubljanska borza.

ŽITNI TRG

Pšenica Rosafé franco, Postojna trs. blago 400, koruza sremska franco, nek. postaja, blago 185, koruza defektna po vzorcu par. Ljubljana, blago 170, krompir novi franco, postaja blago 135.

LESNI TRG

Zaboji za slive 22½, blago 5.50, 25 blago 7.50, 30 blago 11, 33 blago 11.50, franco, naklada postaja Slov., deske 20 mm in 25 mm monk franco, meja blago -20, ogle 12, vilano franco, meja blago 96, ekskuzivna prodaja tramov, 18 vagonov, denar 245, blago 260, zukišč. 245.

EFEKTI:

— Efektii. 7% invest. pos. 1921 69, 2½% drž. renta za ratno štetu 238, Ljubljanska kreditna 235—255, Centralna banka 8—9, Hrv. ekspozitna banka 103—104, Kreditna banka Zgb. 104—105, Hipotekarna banka 56—57, Jugobanka 98—100, Prastrediona 800—805, Slavenska banka 67—70, Eksploatacija 27—28, Drava dd. Osiček 135, Šešerana Osiček 474.75, Isis dd. 60—63, Ni hag 35—45, Gutman 330, Slaveks 150, Slavonija 39—40, Trboveljska 300—310, Vevča 100.10.

2½% drž. renta za vojno škodo denar 230; 2½% invest. pos. iz leta 1921 denar 62.50; Celjska posojilnica denar 200, blago 205, Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 265, Merkantilna banka denar 101, blago 101, zakli. 101, Prva hrvatska štedionica denar 800, blago 804, Kreditni zavod denar 175, blago 185, Strojne tovarne in livarne blago 135, Trboveljska prometnogokopna družba denar 297, blago 320, Zdr. žene papirnice denar 100, blago 111, Stav. bena denar 265, blago 280, 4½% kom. z. dež. bke. denar 20, 4½% zast. dež. bke. denar 20.

Zagrebska borza.

Dne 3. julija. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 11.09—11.19, Praga 169.30—171.70, Newyork 56.80—57.60, London 277.60—280.60, Trst 205—208, Berlin 13.55—13.725, Dunaj 0.0801—0.0813.

Inozemske borze.

— Beograd, 3. julija. Predborza: Beograd 8.95—9, Pariz 24.05—24.15, London 25.04—25.05, Newyork 515—515.25, Trst 18.30—18.40, Dunaj 0.007255, Praga 15.25—15.28. — Trst, 2. julija. Predborza: Beograd 49—49.50, Pariz 131.50—132, Newyork 28.23—28.35, Praga 84.75—85, London 137—137.50, Dunaj 0.0410, Curih 550—555.

Gospodarstvo

Protestni shod davkoplačevalcev in finančni delegat

Finančna delegacija objavlja uradno: Dohodninska prizivna komisija za Slovenijo se je 2. t. m. zopet sestala k zaslišanju. Seje je otvoril fin. delegat dr. Savnik osebno s daljšim nagovorom, v katerem je med drugim izjavil sledeče:

»... Jasno mi je seveda, da delegacija ravno tako kot vsak drugi državni organ podlega javni kritiki. Zavedam se popolnoma — ako je treba to še posebej poudariti — da ne živim v še posebej niti jaz, niti moje uradništvo najmanjšega privilegija. Ali delegacija je bila od vsega početka samo podrejeni organ fin. ministrstva in nič več. Razlikovala se je v tem bistveno ne samo od Narodne vlade in njenega poverjenstva financ, ampak tudi od naslednice »Deželne vlade za Slovenijo«, ki je kolikor toliko tudi imela še politični značaj. Da je morala delegacija v prehodni dobi večkrat, nego si je mogla želeti, via facti seči preko svojega delokroga, je nje staljša bolj oteževalo, nego olajševalo, in kako zelo oteževalo, vedo le tisti prav ceniti, ki so takrat poslovali; ni pa najmanjšega spremenilo na njenem upravnopravnem in hierarhičnem položaju, kakor sem ga označil prej, in more danes tem manj spremeniti, čim bolj od dne do dne prehajamo v konsolidirane razmere. To stoji.

Naravna in samoobsebi umevna posledica tega pa je, da sta delegacija in njen vodja za vse svoje poslovanje odgovorna edino le svojemu vrhovnemu šefu, to je, vsakokratnemu gospodu fin. ministru in nikomur drugemu. Ne naglašam tega samo iz razloga, ker se le to da spravi v sklad z našim pozitivnim pravom, niti iz komiditete ali strahopetnosti, da bi se kril za avtoriteto svojega ministra, še manj radi tega, da bi njega izpostavljali kritiki — naglašam to, in sicer z vsem poudarkom, v prvi vrsti zbog tega, ker je s tem izraženo tudi moje zasebno in če hočete znanstveno prepričanje, ki je zastopam brezpogojno in z vsemi posledicami. Grem pa še dalje in pravim: ne bo dobro za našo upravo v obče in za finančno še posebej, ako bi se kdaj čutila odvisno še od kakšnega drugega faktora, pa bodi to tudi takozvano javno mnenje.

Smatram pa neodvisnost uprave v tem smislu, kakor sem baš obrazložil, za conditio sine qua non uspešnega poslovanja radi tega, ker je, kakor kaže skušnja vseh časov in vseh držav, začetek konca dobre uprave ali prvi simptom težke politične ali celo državne krize, ako se je glede svojega uradnega poslovanja v mejah zakona odpovedal svoji prostosti in jo oddal v roke svojih predstojnikov in tisti, ki najbolj glasno protestirajo proti temu načelu, so običajno baš prvi, ki ga uveljavijo z vse doslednostjo, ako sami enkrat ali zopet dobe politično moč v roke. A jaz sem zadnji, ki bi jim zameril to. Najmanj, kar gospodar sme zahtevati od svojih uslužbencev, je, da se more zamesti nanje in kar vi gospodje od gospodarske prakse in zastopniki drugih stanov smatrate za samoobsebi umevno, morate tem bolj koncedirati državi upravi, ki regulira križajoče se privatne interese in štiti javni interes, v konsekvenci tega pa tudi nam, njenim organom, da — težkega ali lahkega srca, to tu ne pride v poštev — izvršujemo dolžnosti, ki izvirajo iz tega načela. Ako grešimo, udarite po nas, — svobodno Vam! Ne zahtevajte pa, da zatajimo te svoje dolžnosti, dokler nimamo povišane domneve, da ravnamo proti intencijam svojega vrhovnega organa. Ako pa mislite, da sem kršil te intencije, obrnite se vnovič na onega, ki ima edino pravico, pa tudi dolžnost, da me korigira. Znano je ravno tako Vam kot meni, da se je Slovenija napram meni tega sredstva že večkrat in v polni meri poslužila.

Ako torej reagiram na protestni shod, se to tudi pred visoko komisijo ob vsem respektu, ki ga imam pred njo, ne zgodi radi tega, ker bi se čutil obvezanega, da se razen svojemu ministru komurkoli upravičim, ampak ker želim sponano ravno s tem izkazati komisiji svoje spoštovanje, in kot dokaz tega spoštovanja blagovolite vzeti na znanje sledeča izjavanja:

1.) »Slovenec« je pisal v svojem poročilu o shodu, da je g. predsednik Frelj izjavil v svojem govoru, da Slovenija po nesrečni zmoti našega delegata plačuje 30% redni pribitek tudi od hišne najmarine. To poročilo že radi tega ne more biti točno, ker bi bil g. Frelj kvečjemu mogel reči, da Slovenija po moji krivdi plačuje izredni pribitek tudi od takozvanega edinstvenega državnega pribitka k najmarini,

ki predstavlja nekdanje in sedaj inkamerirane deželne doklade. Ali tudi s to stvarno omejitvijo se mi je zdela »Slovenec« vest ne glede na to, da imam nad seboj ne samo ministra, ampak tudi Upravno sodišče in Državni Svet, a priori pomotno. Z g. Freljom sem imel sicer marsikatero prakso, ostala sva si pa lojalna nasprotnika, in nisem si mogel misliti, da bi baš g. Frelj uporabil več kot nelojalno orožje, ki jo vsebujejo besede, katere se pripisujejo njemu, ker mu je bilo znano, da sem svoj čas ravno jaz odločno odsotoval od uvedbe izrednega pribitka k najmarini v obče.

Prosil sem torej g. Frelja še iz Beograda za pojasnilo, ker mi je samoobsebi umevno na tem, da ta grozasta obdolžitev ne obleži na meni. Faktično je tudi g. Frelj takoj v prisotnosti g. nadsv. dr. Rupnika in še dveh drugih gospodov od delegacije brezpogojno demantiral to poročilo in izrazil svojo pripravljenost, da stori to v katerikoli obliki tudi v javnosti. Prepustim njemu in uradništvu Slovenca, da uredita to stvar, kakor se jim vidi prav in dobro v interesu objektivne presoje, do katere imam končno tudi jaz pravico...

na nje. Neki pisatelj, ki je prisostvoval takim orgijam, je s strahom pripovedoval, da smo vsi zblazneli. Tak je torej mož, ki prše ro-mane, ki se mnogo čita. Po naročilu iz vrši delo in ko konča, podvija in se veseli, da je ustvaril nekaj, kar bo zopet nape njalo človeške živce.

Kongres nasprotnikov prohibicije

Sesti mednarodni kongres nasprotnikov prohibicije je združil v Parizu odposlance 16 narodov. Prof. dr. Dolens, predsednik medicinske akademije v Parizu, je imel za-nimivo predavanje o vlogi vina v človeški prehrani, o higijeni in medicini. Izjavil je, da ima vino v človeškem življenju veliko vlogo in da vrši kot zdravilno sredstvo do-bro nalogo. Prohibicijo treba skoraj brez-pogojno zavreči.

Rezultat drugih predavanj in razprav je obsežen in soglasno sprejeti resoluciji. VI. mednarodni kongres nasprotnikov prohi-bicije se izreka ponovno proti vsaki ome-jitvi osebne svobode: kongres označa slabo stopnjevano, pretirano fiskalno obremenje-vanje alkoholnih pijač za neupravičeno, to je v praksi enako prohibiciji in pospešuje sleparijo; kongres opozarja interesirane vlade na važnost energičnega odstranjenja fabrikacije in trgovine s pijačami, ki ne od-govarjajo zakonodaji za zdrava živila. — Koncem zborovanja sta govorila še franco-ski trgovski minister in lord Mayer iz Lon-dona.

* Izvoz ameriškega filma. Amerika de-la s filmom veliko konkurenco Evropi. Lan-sko leto je od 26 evropskih dežel 11 po-dvojilo uvoz filmskih pozitivov iz Zedinjenih držav; med temi Francija, Nemčija, Av-strija, Belgija in Švedska. Tako je narasel uvoz Anglije, ki je najboljša filmska odje-malka v Ameriki, od 11.066 milijonov čev-ljev na 22.5 milijonov. Angleška filmska in-dustrija išče sredstev za pobijanje ameri-ške konkurence. Zedinjene države so izvo-zile lani 170.347.342 čevljev filmskih poziti-vov in 8.110.264 čevljev negativov, kar stane 7.401.776 dolarjev.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOF

To in ono

Čegavo je letalo?

Na žel. postaji v Novem Sadu se v nekem vagonu že sedmi mesec nahaja tam shranjeno letalo, čigar lastnika ne morejo izslediti. Letalo je preko Trsta prispelo iz Francije. Francoska tvornica, ki je letalo odposlala, je napotila nekoga svojega uslužbenca v Novi Sad. Ta je letalo pre-gledal, rekel da je vse allright in nato od-šel. Letalo je bilo treba zacariniti, vendar je carinarinca ni hotela sprejeti, ker so vrata njenega skladišča preozka. Tako je aeroplan ostal tam, kjer je bil. Ležarina pa je dnevno rasla in tako se je direk-cija odločila, da letalo proda na dražbi. Stvar bi potekla v redu, da se ni vmešala volj-ska, ki je letalo proglasila za orožje, ka-tero zasebnik ne sme imeti, še manj z-njim trgovati brez dovoljenja vojnega mi-nistrstva. Končno je letalo zahtevalo vojno ministrstvo, ali železnica je neče izročiti, dokler ležarina ne bo plačana. Ležarina znaša 60.000 Din. Ministrstvo zopet ni volj-no, da se vsote plačati in zahteva letalo brez-plačno. In ako »ždi« ubogo letalo še ved-no v vagonu, čakajoč svoje nadaljnje usode. Ležarina pa je vsak dan višja.

× Nebočičnik na čast Edisonu. Da se Američani nekoliko oddolže za velikanske uspehe na polju elektrike, ki jih zaznamuje največji izumitelj sedanega časa, Thomas Alva Edison, mu hočejo postaviti Newyorčani nebočičnik z 20 nadstropij. Ogromna stavba, ki ji položijo temeljni kamen Edison sam, bodo sezidali v središču Newyorka. Vhod bo krasilo impozantno stebrišče, ta-koj za vhodom bo pa velikanska dvorana z mnogimi stebri z velikim sedem metrov vi-sokim bronastim kipom slavnega izumitelja v sredi. V nebočičniku bo nameščen razen

mnogih uradov velik muzej najrazličnejših elektrotehničnih predmetov. V prvi vrsti bo od razstavljeni vsi modeli Edisonovih iz-najdb, ki jih je več sto, kakor tudi aparati drugih izumiteljev.

Energičen avtor

Francoski pisatelj Gaston Leroux je routinier kriminalnega romana. Njegovi spisi ženejo tajinstveno napetost do skraj-nih meja, v katerih se družita logika in z-mota na fantastične načine. Leroux je v nekem pogovoru z novinarji izjavil: Jaz iz-hajam iz novinarstva, iz reportaže velikega stila in vsi deli sveta go pripomogli, da sem dobil gradivo za svoje delo. Najprvo sem spisal dramo. To pa ni imelo pravega uspeha, zato sem se lotil kriminalnih roma-nov. Meni je bilo do tega, da napravim »plausibela« najneverjetnejše in najbolj ne-mogoče reči. Za svoje probleme porabljam isto skrbnost, kakor drugi za lirске pesmi. Delam samo na določeno naročilo. Treba, da se čutim vsposobjenega z datirano ob-veznostjo. Kakor hitro skončam dejanje ro-mana in dam osebam ime, se podvržem strogemu delovnemu programu, načrtu z določenimi urami, katerega se rigorozno držim. Ta načrt nabijem po sobah moje že-ne in hčerke, ki ga respektirata v polni meri.

Pred vojno sem bival v neki vili nad Nizzom. Ko sem napisal zadnjo besedo v ro-manu, sem skočil na balkon in izprožil pol-no streljivo iz revolverja v zrak. To je bil signal za mojo ženo, hčerko in moje mlajše, da so pograbili kuhinjsko posodo, kolikor so je dobili. Kozarci in krožniki so leteli skozi okno na vrt. Ko ni bilo nič več, da bi raz-bili, smo vse štiri lonce iz pločevine in tolik

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in social-ne namene obhajata, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5

MALI OGLASI

Zenitve, doplačevanje ter oglašitve strogo tre-skega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

Mali oglasi

»SLOVENSKE NARODE« so najcenejša in najuspešnejša posre-dovalnica za službe, prodaje, nakup, stanovanja itd. itd. — V svojo lastno korist naj se jih vsakdo poslužuje!

Službe

Prikojevalka- direktorica za izdelovalni-co perila (ženskega in moškega) — samo prvo-vrstno moč — se išče. — Ponudbe pod »Perilo 127/L« na upravo »Slov. Naroda«.

Mladi pomočnik kolonijalne struke, vješt pakovanja i otmere ro-be, koji je već bio zapo-slen u veletrgovinama — traži se za odmah. — Po-nude na: Breuer d. d. Bjelovar. 2110

Šofer, samec ali poročen, dobi-takoj službo. Treznost predpogoj. Izučeni meha-niki imajo prednost. Sta-novanje v hiši. Ponudbe pod »Šofer/2134« na upr. »Slov. Naroda«.

Namještenici svjih struka mogu dobiti u najkratkem vrijeme namještenja u Sloveniji, Hr-vatskoj i drugde, ako se odmah obrate pismeno na Oglasno-Namjeshbeni Odsjek Delta Stan, Zar-greb Ilica 5.

Skladiščnik

špecijske stroke z dol-goletno prakso želi spre-meniti sedanje mesto. — Nastop po dogovoru. — Ponudbe pod »Skladiš-čnik/2130« na upravo »Slov. Naroda«.

Brivski pomočnik, mlajši, dobi takoj stalno mesto pri »Albin Šin-kovcu, brivcu, Ljubljana, Vič. 2126

Vajenec s primerno šolsko izob-razbo za špecijsko tr-govino — se sprejme. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2123

Potnik, dobro vpeljan, išče služ-bo v Sloveniji. — Po-nudbe pod Slovenija/2122 na upravo »Slov. Nar.«.

Mladenič, Slovenec, bivajoč v Ame-riki, želi znanstvo z go-spodično v starosti 18 do 22 let v svrhu ženitve. — Dopisi pod Amerika/2121 na upravo »Slov. Nar.«.

Mehanika, prvovrstnega, sprejem. — Florjancič, Ljubljana, Selenburgova ulica. 128/L

Mladenič,

vojaščinu prost — išče službo za »metijstvo«. — Ponudbe pod »Mladenič 2106« na upravo »Sloven-skega Naroda«.

Stanovanja

Prazno sobo s kuhinjo išče s 15. ju-lijem zakonski par brez otrok; v mestu ali zunaj mesta. — Ponudbe pod »15. julij/2103«.

Stanovanje v Mostah (3 sobe in ku-hinja) — zamenjam z enakim v m-stu. — Po-nudbe pod »Zamenjava 2092« na upravo »Slov. Naroda«.

Na stanovanje in hrano se sprejme go-spod; istotam se sprejme gospod samo na hrano. — Naslov pove uprava »Slov. Nar. da«. 2136

Iščem stanovanje 2-3 sob s kuhinjo v me-stu. Plačam dobro Po-nudbe pod »Stanovanje 2124« na upravo »Sloven-skega Naroda«.

Posojila

Drž. uradnik išče posojila Din 5000.— proti visokim obrestim; kot garancijo zastavi svo-jo mesečno plačo, ki jo lahko dviga do polpolne vrtnite dotičnik sam. — Ponudbe pod Nujno/2120 na upravo »Slov. Nar.«.

Lokal

Iščem lokal v sredini mesta ali na prometni cesti. Plačam dobro. — Ponudbe pod »Lokal/2080« na upravo »Slov. Naroda«.

Gostilno v najem ali na račun iščem za ta-koj. — Naslov pove upr. »Slov. Naroda«. 2128

Trgovski lokal s prostornim skladiščem v palači »Vzajemne po-sojilnice ob Miklošičevi cesti se za 1. avgust 1925 odda v najem. — Poja-snila je dobiti pri ravna-teljstvu posojilnice. 2123

Pekarna s stanovanjem v mestu ali na deželi se išče v naj-em. — Dopise pod »Pe-karija/2127« na upravo »Slov. Naroda«.

Dopisovanje

Znanja želi mlad dobro situiran go-spod z istotako gospodič-no. — Ponudbe pod »Ru-di/2118« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj

Spalnica, kompletna, se radi odpo-tovanja ceno prodaja. — Ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod »Takoj/2101«.

Divan, dobro ohranjen, fotelj in drugo pohištvo se takoj prodaja. — Ponudbe pod »Divan/2119« na upravo »Slov. Naroda«.

Otroški vozički dvokolesa, motorji, pneu-matika — najceneje. — Sprejemajo se vsa poprav-ila. Prodaja na obroke; ceniki franko. — »TRI-BUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vo-zičkov, Ljubljana, Kar-lovska cesta 4. 107/L

Kupim

Zapravljivček (voz), dobro ohranjen — se kupi. — Dopisi pod »Zapravljivček/2132« na upravo »Slov. Naroda«.

Opremo za špecijsko trgovino v dobrem stanju — kupim. — Ponudbe z navedbo cene pod »Oprema/2133« na upravo »Slov. Naroda«.

Fižol VSEH VRST suhe gobe, repno seme, kumano, uraviljena aj-lice in druge prdelike kupi »SEVER & Komp., LJUBLJANA. — Cene s o-ročam na zahtevo. 133-L

Za tiskarno in knjigovozelce.

Prodaj stroj za šivanje knjig s sukancem (Zwim-Heftmaschine), stroj za zlatenje (Vergolde-Press), in druge knjigovozelce stroje ter črke in linije. Pismena vprašanja na: S. Balaz, ZAGREB, Duga ulica 24. 2129

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 13 p. poroča svoje znanje delnikov in solnčar-ikov ter spretnost pri-lic.

Državni monopolski Saharin

lahko dobiti v kristalu garantirano 440 sladkobe
5 gr po Din 11—
10 gr po Din 22—
50 gr po Din 110—
100 gr po Din 220— itd.
do 1000 gr po Din 2200—
v prašku garantirano 550 sladkobe
5 gr po Din 13-75
10 gr po Din 27-50
50 gr po Din 137-50
100 gr po Din 275— itd.
do 1000 gr po Din 2750—
v vseh lekarnah in drogerijah ter večjih trgovinah, kjer pa jih ni, lahko si nabavite v glavnem skladišču
»Isis« d. d. veletrgovca
ZAGREB. 2117
Vsaki paket je zaprt z državno monopolsko banderolo.

Damske obleke

moderne, cefir, de-len, krep, frolier — Din 80— do 170—, BLUZE: cefir, opal, etamin Din 50— do 150—. Predpanski in otroške obleke ter razno manu-fakturno blago nudi po jako nizkih cenah trvdica:
F. in J. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si izložbo! 123-L

Makulturni papir

2 kg Din 5.— prodaja
uprava »Slovenskega Naroda«

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6
ker ima že nad
11.000.000 Din jamstvene glavnice.
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše.
Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje, le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poročstvu.
Telefon štev. 9. 23 L Telefon štev. 9

Zaradi pozne sezije se prodaja vsa zaloga

damskih klobukov
po znatno znižanih cenah.
Stuchy-Maške LJUBLJANA, Zidovska ulica št. 3

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskont in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 806